

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Václava Trajera a soudců Mgr. Daniely Menclové a Mgr. Lenky Havlíčkové ve věci

žalobce: **Statutární město Most,**
sídlem Radniční 1/2, 424 01 Most,
zastoupený advokátem JUDr. Tomášem Kindlem,
sídlem Blatenská 3218/83, 430 01 Chomutov,

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí,**
sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 7. 2020, sp. zn. SZ/MPSV-2020/133811-916, č. j. MPSV-2020/143390-916,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou prostřednictvím svého právního zástupce v zákonem stanovené lhůtě domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 7. 2020, č. j. SZ/MPSV-2020/133811-916, č. j. MPSV-2020/143390-916, kterým bylo podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“), zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ústí nad Labem (dále jen Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

„správní orgán prvního stupně“), ze dne 10. 6. 2020, č. j. 122537/20/UL, (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), kterým bylo rozhodnuto o snížení částky státního příspěvku na výkon pěstounské péče za kalendářní rok 2016 až 2020 v celkové výši 236 000 Kč a žalobci, jako příjemci státního příspěvku, byla uložena povinnost vrátit část státního příspěvku na výkon pěstounské péče ve výši 236 000 Kč, ve lhůtě 60 dnů ode dne právní moci uvedeného rozhodnutí.

2. Současně se žalobce v žalobě domáhal toho, aby soud uložil žalovanému povinnost nahradit mu náklady řízení.

Žaloba

3. Žalobce v podané předně upozornil na to, že podle § 3028 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „NOZ“), se od dne nabytí účinnosti NOZ řídí jeho ustanoveními i práva a povinnosti z rodinných poměrů, vzniklé před jeho účinností. Podle § 865 odst. 2 NOZ, rozhodne-li soud ve věci omezení svéprávnosti rodiče, rozhodne zároveň o jeho rodičovské odpovědnosti. Žalobce zdůraznil, že na rozdíl od dřívější právní úpravy tak rodičovská odpovědnost nenásleduje automaticky osud svéprávnosti. Po nabytí účinnosti NOZ musí soud v případě, že rozhoduje o omezení svéprávnosti rodiče, současně rozhodnout o tom, zda ho zbavuje i rodičovské odpovědnosti.
4. Žalobce konstatoval, že žalovaný ve svém rozhodnutí vychází z toho, že rozhodnutím o navrácení svéprávnosti matce nezletilého dítěte bylo rozhodnuto i ve věci její rodičovské odpovědnosti. Žalobce v této souvislosti ovšem namítá, že o rodičovské odpovědnost matky nezletilého dítěte bylo rozhodnuto až rozsudkem Okresního soudu v Mostě ze dne 31. 7. 2020, č. j. 19 P 52/2011-91. Až tímto rozhodnutím byla babička nezletilého zproštěna funkce poručníka a nezletilý byl svěřen do babiččiny pěstounské péče. Po celou dobu byly žalobcem čerpány finanční prostředky na základě výkonu funkce poručníka, kterým byla babička nezletilému ustanovena rozsudkem Okresního soudu v Mostě ze dne 7. 2. 2011, č. j. 21 Nc 1237/2010-20.
5. Žalobce se domníval, že právní mocí rozhodnutí ze dne 31. 7. 2020, č. j. 19 P 52/2011-91, ve věci rodičovské odpovědnosti matky nezletilého dítěte pozbylo rozhodnutí žalovaného účinnosti, avšak stále existuje jako možný exekuční titul a žalovaný až dosud nepřikročil k jeho odstranění.

Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný ve vyjádření k podané žalobě trval na správnosti žalobou napadeného rozhodnutí. Žalovaný uvedl, že zjistil, že byl správním orgánem prvního stupně přiznán žalobci příspěvek na výkon pěstounské péče na základě jeho žádosti a dohody o výkonu pěstounské péče uzavřené dne 8. 4. 2013 mezi žalobcem a A. K. Dohoda byla uzavřena na základě rozsudku Okresního soudu Most ze dne 7. 2. 2011, č. j. 21 Nc 1237/2010-20, kterým byla A. K. ustanovena poručníkem nezletilého P. K. (dále též jen „nezletilý“ nebo „nezletilé dítě“). Poručníkem nezletilému byla A. K. ustanovena proto, že matka nezletilého byla rozsudkem Okresního soudu v Mostě omezena ve způsobilosti k právním úkonům. V říjnu 2019 bylo správním orgánem prvního stupně ovšem zjištěno, že v lednu 2016 byla matce nezletilého, E. K., rozsudkem Okresního soudu Most ze dne 14. 12. 2015, č. j. 19 P 155/98-116, který nabytí právní moci 30. 1. 2016, navrácena svéprávnost. A. K. jako opatrovnice matky nezletilého o této skutečnosti věděla, neboť to byla ona, kdo podal návrh na navrácení svéprávnosti matce nezletilého. Tuto skutečnost však nikde neoznámila.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

8. Žalovaný měl za to, že navrácením svéprávnosti matce nezletilého došlo ze zákona k zániku poručenství A. K. k nezletilému dítěti, a to ke dni nabytí právní moci rozsudku okresního soudu, jímž byla matce nezletilého dítěte svéprávnost navracena. Podle žalovaného je tedy zřejmé, že A. K. od právní moci rozsudku, kterým byla matce nezletilého navracena svéprávnost, není osobou pečující podle § 4a písm. b) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí (dál jen „ZSPOD“).
9. Žalovaný dále podotkl, že dne 1. 6. 2020 správní orgán prvního stupně obdržel od žalobce hlášení změn pro posouzení nároku na státní příspěvek na výkon pěstounské péče, dle kterého byla dohoda o výkonu pěstounské péče s A. K. ukončena ke dni 31. 1. 2016 (správně k 30. 1. 2016 – pozn. soudu). Od tohoto data tedy nebyla splněna podmínka pro nárok na příspěvek na výkon pěstounské péče, jelikož tento je podmíněn trváním dohody o výkonu pěstounské péče nebo správního rozhodnutí o úpravě práv a povinností osoby pečující. Vzhledem k tomu, že byla dohoda ukončena ke dni 31. 1. 2016 (správně ke dni 30. 1. 2016 – pozn. soudu) byla prvostupňovým rozhodnutím ve smyslu § 47d odst. 6 ZSPOD výše příspěvku na výkon pěstounské péče snížena o částku 236 000 Kč za roky 2016 až 2020.
10. K tvrzení žalobce, že v současné době probíhá řízení ve věci odvolání A. K. z funkce poručníka nezletilého, žalovaný odkázal na znění § 47c odst. 1 písm. d) ZSPOD, podle kterého dohoda o výkonu pěstounské péče trvá po dobu, po kterou je fyzická osoba poručníkem, jestliže o dítě osobně pečuje a zdůraznil, že navrácením svéprávnosti matce nezletilého dítěte došlo automaticky k zániku poručenství ze strany A. K. Právní mocí rozsudku o navrácení svéprávnosti matce nezletilého došlo k zániku dohody o výkonu pěstounské péče, a o odvolání z funkce poručníka již není třeba rozhodovat.

Replika žalobce

11. V replice ze dne 26. 2. 2021 žalobce uvedl, že žalovaný existenci dohody o výkonu pěstounské péče staví nad faktický stav, neboť ze strany A. K. k výkonu pěstounské péče skutečně docházelo. Dále žalobce upozornil na to, že správní orgán prvního stupně rozhodnutími ze dne 23. 9. 2020, č. j. 287119/20/MO, č. j. 287118/20/MO, č. j. 287096/20/MO a č. j. 287101/20/MO, rozhodl o zastavení řízení o přeplatku na dávce pěstounské péče - příspěvku na úhradu potřeb dítěte, a to právě s odkazem na rozhodnutí Okresního soudu v Mostě ze dne 31. 7. 2020, č. j. 19 P 52/2011-91, kterým byla A. K. odvolána z funkce poručníka nezletilého. Žalobce současně poukázal na rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, kterým rozhodl o obnově dávek pěstounské péče A. K. K replice žalobce připojil i sdělení Veřejného ochránce práv, jež se podle žalobce týká prakticky totožného případu.

Posouzení věci soudem

12. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť účastníci řízení s tímto postupem výslovně souhlasili.
13. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení vedeném podle části třetí prvního dílu hlavy druhé s. ř. s., která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného

rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

14. Soud po přezkoumání skutkového i právního stavu věci a po prostudování obsahu předloženého správního spisu dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
15. V projednávané věci byla mezi účastníky řízení sporná otázka, zda právní mocí rozsudku Okresního soudu Most ze dne 14. 12. 2015, č. j. 19P 155/98-116, (dále též jen „rozsudek Okresního soudu v Mostě ze dne 14. 12. 2015“), jímž okresní soud rozhodl o navrácení svéprávnosti matce nezletilého, tato nabyla rodičovskou odpovědnost ve vztahu ke svému nezletilému synovi a současně tedy, zda právní mocí toho rozsudku zaniklo poručenství A. K. ve vztahu k jejímu nezletilému vnukovi P. K.
16. Ze správního spisu soud zjistil tyto pro posouzení žaloby podstatné skutečnosti.
17. Rozsudkem Okresního soudu v Mostě ze dne 7. 2. 2011, č. j. 21 Nc 1237/2010-20, (dále též jen „rozsudek Okresního soudu v Mostě ze dne 7. 2. 2011“), byla A. K. ustanovena poručníkem nezletilému P. K., narozenému dne X. Podle výroku I. tohoto rozsudku byla A. K. oprávněna a povinna nezletilého vychovávat, zastupovat a spravovat jeho záležitosti místo jeho rodičů. Z odůvodnění rozsudku okresního soudu je zjevné, že A. K., babička nezletilého P. K., byla ustanovena jeho poručníkem z toho důvodu, že matka nezletilého byla rozsudkem Okresního soudu v Mostě ze dne 13. 7. 2006, č. j. 19P 155/98-42, který nabyl právní moci 30. 8. 2008, omezena ve způsobilosti k právním úkonům a nebyla schopna zastat péči o syna v takové míře, v jaké dítě jeho věku vyžadovalo. Současně otec nezletilého nebyl znám.
18. Dne 24. 4. 2013 uzavřela A. K. s Magistrátem města Mostu, odborem sociálních věcí, podle § 47b odst. 1 ZSOPD dohodu o výkonu pěstounské péče, na jejímž základě se Magistrát města Mostu mimo jiné zavázal zajistit pro A. K., jako pro osobu pečující o nezletilé dítě, nezbytnou pomoc, pokud se na její straně vyskytnou překážky v zajištění osobní péče o svěřené dítě. Dne 29. 5. 2013 podal Magistrát města Most u správního orgánu prvního stupně žádost o státní příspěvek na výkon pěstounské péče, k níž předložil dohody o výkonu pěstounské péče uzavřené s osobami pečujícími o nezletilé dítě ve smyslu ZSOPD, a to včetně dohody uzavřené s A. K. Na základě zmíněné žádosti správní orgán prvního stupně rozhodnutím ze dne 13. 6. 2013, č. j. 108576/13/UL, podle § 47d ZSOPD přiznal žalobci státní příspěvek na výkon pěstounské péče ve výši 2 672 000 Kč, a to za účelem pokrytí nákladů na zajišťování pomoci osobám pečujícím, osobám v evidenci a svěřeným dětem, jakož i na provádění dohledu nad výkonem pěstounské péče.
19. Dále je součástí správního spisu kopie rozsudku Okresního soudu v Mostě ze dne 14. 12. 2015, č. j. 19P 155/98-116, (resp. jeho výroková část a poučení), kterým bylo výrokem I. rozhodnuto, že E. K. (tj. matce nezletilého dítěte), se navrácí svéprávnost. Tím byl změněn rozsudek okresního soudu ze dne 13. 7. 2006 (výrok II.). Současně okresní soud výrokem III. odvolal opatrovnici A. K., která byla matce nezletilého ustanovena usnesením Okresního soudu v Mostě ze dne 23. 11. 2006, č. j. 19P 155/98-53.

20. O skutečnosti, že byla matce nezletilého P. K. navracena svéprávnost, Magistrát města Mostu vyrozuměl správní orgán prvního stupně přípisem ze dne 22. 10. 2019. V přípise magistrát uvedl, že tuto skutečnost zjistil náhodně při běžné kontrole poručnictví.
21. Obsahem správního spisu je rovněž „Hlášení změny – ukončení dohody o výkonu pěstounské péče“ Magistrátu města Most, v němž je uvedeno, že na doporučení Ministerstva práce a sociálních věcí byla s A. K. ke dni 30. 1. 2016, kdy nabylo právní moci rozhodnutí o navracení svéprávnosti matce nezletilého P. K., ukončena dohoda o výkonu pěstounské péče. Přílohou hlášení je i formulář s názvem „Hlášení změn pro posouzení nároku na státní příspěvek na výkon pěstounské péče.“ V části D. tohoto formuláře s názvem osoby pečující, u nichž byl ukončen výkon náhradní rodinné péče, je uvedeno jméno A. K., a datum ukončení 30. 1. 2016.
22. Prvostupňovým rozhodnutím ze dne 10. 6. 2020 správní orgán prvního stupně rozhodl o snížení státního příspěvku na výkon pěstounské péče o 236 000 Kč za kalendářní roky 2016 až 2020, přiznaný žalobci na pokrytí nákladů na zajišťování pomoci osobám pečujícím, osobám v evidenci a svěřeným dětem, jakož i na provádění dohledu nad výkonem pěstounské péče a současně žalobci, jakožto příjemci státního příspěvku, uložil povinnost část státního příspěvku ve zmíněné výši vrátit. V odůvodnění správní orgán prvního stupně uvedl, že státní příspěvek na výkon pěstounské péče náleží obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, obecnímu úřadu, krajskému řadu nebo pověřené osobě za každou uzavřenou dohodu o výkonu pěstounské péče nebo vydané správní rozhodnutí ve výši 48 000 Kč, pokud dohoda o výkonu pěstounské péče nebo správní rozhodnutí trvalo po celý kalendářní rok. Dále konstatoval, že přeshetřil oznámení příjemce státního příspěvku a zjistil, že se změnila výše státního příspěvku na výkon pěstounské péče, který náleží příjemci, z důvodu ukončení některých dohod o výkonu pěstounské péče, mezi kterými jmenoval i dohodu uzavřenou s A. K., která byla ukončena ke dni 30. 1. 2016, a proto státní příspěvek na výkon pěstounské péče snížil.
23. Dále je obsahem správního spisu rozsudek Okresního soudu v Mostě ze dne 31. 7. 2020, č. j. 19 P 52/2011-91, (dále též jen „rozsudek Okresního soudu v Mostě ze dne 31. 7. 2020“), jímž byla výrokem I. A. K. zproštěna funkce poručníka nezletilého P. K. a výrokem II. jí byl nezletilý P. K. svěřen do pěstounské péče. V odůvodnění rozsudku je mimo jiné uvedeno, že soud odvolal A. K. z funkce opatrovníka, když matce byla navracena svéprávnost a současně podotkl, že rodičovská odpovědnost matky nikdy nebyla omezena.
24. Podle § 10 odst. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (dále jen „SOZ“), platilo, že jestliže fyzická osoba pro duševní poruchu, která není jen přechodná, není vůbec schopna činit právní úkony, soud ji způsobilosti k právním úkonům zbaví. (2) Jestliže fyzická osoba pro duševní poruchu, která není jen přechodná, anebo pro nadměrné požívání alkoholických nápojů nebo omamných prostředků či jedů je schopna činit jen některé právní úkony, soud její způsobilost k právním úkonům omezí a rozsah omezení v rozhodnutí určí.
25. Podle § 34 odst. 1 a 2 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rodině“), platilo, že rodičovská zodpovědnost náleží oběma rodičům. (2) Jestliže jeden z rodičů nežije, není znám nebo nemá způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu, náleží rodičovská zodpovědnost druhému rodiči. Totéž platí, je-li jeden z rodičů rodičovské zodpovědnosti zbavena nebo je-li výkon jeho rodičovské zodpovědnosti pozastaven.

26. Nabytím účinnosti NOZ došlo ke dni 1. 1. 2014 jednak ke zrušení SOZ, ale rovněž zákona o rodině.
27. Z § 3032 odst. 2 NOZ vyplývá, že kdo byl podle dosavadních právních předpisů omezen ve způsobilosti k právním úkonům, považuje se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona za osobu omezenou ve svéprávnosti podle tohoto zákona a je i napříště způsobilý právně jednat v rozsahu stanoveném dosavadními právními předpisy, nerozhodne-li soud podle tohoto zákona jinak.
28. Ve věci není sporu o tom, že nezletilý P. K. byl rozsudkem Okresního soudu v Mostě ze dne 7. 2. 2011 svěřen do poručenské péče jeho babičce A. K., která od právní moci tohoto rozsudku měla tedy v zásadě vykonávat všechna práva a povinnosti ve vztahu k nezletilému dítěti, která jinak náležela rodičům. Stejně tak není pochyb o tom, že dne 30. 1. 2016 nabyl právní moci rozsudek, jímž byla matce navrácena svéprávnost, a to v plném rozsahu, aniž by o této skutečnosti byl vyrozuměn žalobce, resp. Magistrát města Mostu, se kterým A. K. uzavřela dohodu o výkonu pěstounské péče.
29. Žalobce ovšem namítá, že se matce nezletilého ode dne 30. 1. 2016 neobnovila její rodičovská odpovědnost, a že i po tomto datu vykonávala poručenství nad svým nezletilým vnukem A. K. Podle žalobce bylo o rodičovské odpovědnosti rozhodnuto až rozsudkem Okresního soudu v Mostě ze dne 31. 7. 2020. S tímto tvrzením žalobce se soud z níže uvedených důvodů neztotožnil.
30. V projednávané věci byla matka nezletilého dítěte omezena ve způsobilosti k právním úkonům v roce 2008, tj. za účinnosti SOZ, a tím ve smyslu shora citovaného § 34 odst. 2 zákona o rodině, ztratila i rodičovskou zodpovědnost. Nabytím účinnosti NOZ dne 1. 1. 2014 se matka nezletilého podle § 3032 odst. 2 NOZ považovala za osobu omezenou ve svéprávnosti, a to až do právní moci rozhodnutí soudu, jímž bylo předchozí rozhodnutí o omezení způsobilosti matky k právním úkonům zrušeno. Právní moc rozsudku, jímž bylo rozhodnuto o navrácení svéprávnosti matce nezletilého, nastala dne 30. 1. 2016.
31. Soud na tomto místě zdůrazňuje, že svéprávnost matce nezletilého byla navrácena zcela. Soudem nebylo rozhodnuto o tom, že by v některé oblasti byla matka nezletilého stále omezena ve svéprávnosti, resp. že by byla i nadále zbavena výkonu její rodičovské odpovědnosti. Tím, že matka nezletilého P. K. nabyla plné svéprávnosti, obnovila se jí i rodičovská odpovědnost.
32. Podle § 935 odst. 1 věty první NOZ „[p]oručenství zaniká, nabude-li alespoň jeden z rodičů poručenice rodičovskou odpovědnost, popřípadě nabude-li schopnost ji vykonávat.“ Z citovaného ustanovení jednoznačně vyplývá, že k zániku poručenství dochází ze zákona, zcela automaticky a bez ohledu na to, zda a kdy se o dané skutečnosti dozví poručník či poručenec. (k tomu srov. rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 11. 11. 2019, č. j. 75 Ad 7/2019-78, publ. pod 3891/2020 Sb. NSS). Rozhodným okamžikem pro zánik poručenství je datum nabytí právní moci rozhodnutí, jímž dochází k obnovení rodičovské odpovědnosti některého z rodičů poručenice.
33. Soud na tomto místě podotýká, že poručník je jmenován nezletilému dítěti za situace, že není osoby, která by měla a vůči svému dítěti vykonávala rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu (k tomu srov. § 928 odst. 1 NOZ). Smyslem institutu poručenství je zajistit nezletilému dítěti zásadní náhradní péči za situace, kdy jeho rodiče fakticky nejsou schopni dítěti poskytnout náležitou péči a ochranu jeho práv a zájmů, a to ať již z důvodu, že zemřeli nebo nejsou známi či jsou zbaveni rodičovské odpovědnosti. Není-li tedy rodiče,

který má a vůči svému dítěti vykonává rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu, je nezletilému dítěti jmenován poručník. Vzhledem k tomu, že rodičovská odpovědnost je nepřenositelná, přísluší jmenovanému poručníkovi povinnosti a práva vyplývající v zásadě z rodičovské odpovědnosti, jako je péče o dítě a jeho ochrana, výchova, zastupování dítěte a správa jeho jmění, v některých případech i souhlas s osvojením dítěte. Poručník však nemá všechny povinnosti a práva jako rodič (k tomu srov. § 928 odst. 2 NOZ).

34. Poručenství poté absolutně zanikne, pokud odpadnou důvody pro ustanovení poručníka a dítěti již není třeba ustanovit poručníka nového. K zániku poručenství dochází ze zákona. Soud o tom nemusí rozhodovat. Typicky jde o případ, kdy nezletilé dítě, tj. poručenec, nabude plné svéprávnosti, nebo soud u rodiče, jemuž byl výkon rodičovské odpovědnosti pozastaven, rozhodl o navrácení jejího výkonu, či soud u rodiče, který byl rodičovské odpovědnosti zbaven, rozhodl, že se mu rodičovská odpovědnost obnovuje.
35. Zákon nepřipouští, aby péče o nezletilého byla vykonávaná formou poručenství za situace, kdy jeden z rodičů není omezen ve své rodičovské odpovědnosti, resp. v případě že rodič má a vykonává vůči svému dítěti rodičovskou odpovědnost.
36. S ohledem na shora uvedené soud uzavírá, že poručenství A. K. ve smyslu § 935 odst. 1 NOZ skutečně zaniklo dnem 30. 1. 2016 a od uvedeného data A. K. nemohla již fakticky vykonávat funkci poručníka, neboť matce nezletilého byla téhož dne obnovena rodičovská odpovědnost. Na uvedené nemohl mít žádný vliv fakt, že právní mocí rozsudku Okresního soudu v Mostě ze dne 31. 7. 2020 byl nezletilý P. K. svěřen A. K. do pěstounské péče, a ani skutečnost, že byla A. K. tímto rozsudkem formálně zproštěna funkce poručníka. Byla to totiž právě matka nezletilého P. K., která byla tím, kdo od okamžiku obnovení její rodičovské odpovědnosti, odpovídal za péči o rozumový, citový a mravní vývoj dítěte, jeho hmotný prospěch a byl povinen ve všech případech, kdy vykonával rodičovskou odpovědnost, právně i fakticky jednat se zřetelem na zájem dítěte, nikoliv poručník, neboť poručenství k nezletilému ke stejnému okamžiku zaniklo.
37. Vzhledem ke shora uvedenému soud nepřisvědčil ani tvrzení žalobce, že státní příspěvek na výkon pěstounské péče, který mu byl správním orgánem prvního stupně přiznán ve smyslu § 47d ZSPOD, čerpal oprávněně z důvodu, že A. K., byla poručníkem nezletilého P. K. i po nabytí právní moci rozsudku Okresního soudu v Mostě ze dne 14. 12. 2015, kterým nabyla matka poručenice plnou svéprávnost.
38. Podle § 4a písm. b) bod 4 ZSPOD ve znění účinném do 31. 12. 2021, platí, že se pro účely tohoto zákona rozumí osobou pečující o dítě (dále jen „osoba pečující“) jiná fyzická osoba odpovědná za výchovu dítěte, která je poručníkem dítěte, jestliže o dítě osobně pečuje.
39. Z § 47b odst. 1 téhož zákona vyplývá, že obecní úřad obce s rozšířenou působností, v jehož obvodu má trvalý pobyt osoba pečující nebo osoba v evidenci, navrhne této osobě uzavření dohody o výkonu pěstounské péče, která upraví podrobnosti ohledně výkonu práv a povinností založených v § 47a a současně informuje o možnosti uzavřít dohodu o výkonu pěstounské péče podle odstavce 4.
40. Podle § 47d odst. 1 téhož zákona platí, že nárok na státní příspěvek na výkon pěstounské péče má obecní úřad obce s rozšířenou působností na základě vydání správního rozhodnutí podle § 47b nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností, obecní úřad, krajský úřad, nebo pověřená osoba, které uzavřely dohodu o výkonu pěstounské péče podle § 47b. Tento státní příspěvek je určen na pokrytí nákladů vynakládaných na zajišťování pomoci

osobám pečujícím, osobám v evidenci nebo svěřeným dětem a na provádění dohledu nad pěstounskou péčí.

41. Z § 47d odst. 6 zákona vyplývá, že krajská pobočka Úřadu práce na základě oznámení podle odstavce 5 rozhodne o změně výše státního příspěvku nebo o zastavení jeho výplaty. Zjistí-li se, že obecní úřad obce s rozšířenou působností, obecní úřad, krajský úřad nebo pověřená osoba pobíraly státní příspěvek na výkon pěstounské péče i po ukončení dohody o výkonu pěstounské péče nebo zrušení správního rozhodnutí, je příjemce příspěvku povinen vrátit část příspěvku za kalendářní měsíce, následující po ukončení dohody o výkonu pěstounské péče nebo zrušení správního rozhodnutí, jen jestliže tato dohoda nebo správní rozhodnutí v kalendářním roce trvaly po dobu kratší než 6 kalendářních měsíců.
42. Soud nemá pochyb o tom, že v době přiznání státního příspěvku na výkon pěstounské péče žalobci, tj. v době vydání rozhodnutí správního orgánu prvního stupně dne 13. 6. 2013, kterým byl žalobci přiznán tento státní příspěvek, mimo jiné i na základě dohody o výkonu pěstounské péče uzavřené s A. K., byly nesporně splněny zákonné podmínky pro nárok na tento příspěvek ve smyslu shora citovaného § 47d odst. 1 ZSPOD. Později však v důsledku obnovení plné svéprávnosti a rodičovské odpovědnosti matky nezletilého dítěte ke dni 30. 1. 2016 došlo k zániku poručenství A. K., a tím i ke změně skutečností rozhodných pro vyplácení státního příspěvku. Od tohoto okamžiku již na A. K. nebylo možné hledět, jako na osobu pečující o dítě ve smyslu § 4a písm. b) bod 4 ZSOPD, neboť od této chvíle již fakticky nemohla vykovávat poručenství nad nezletilým P. K.
43. Podle § 47c odst. 1 písm. d) ZSPOD ve znění účinném do 31. 12. 2021, platí, že dohoda o výkonu pěstounské péče trvá po dobu, po kterou je fyzická osoba poručníkem, jestliže o dítě osobně pečuje. Citované ustanovení váže dobu trvání dohody v zásadě na dobu trvání pěstounské péče. Má tedy charakter zákonného stanovení doby určité a na jeho základě dohoda o výkonu pěstounské péče zaniká (nenastane-li jiný zákonný důvod jejího zániku), aniž by k tomu bylo třeba učinit jakýkoliv úkon, zánik závazku nastává přímo ex lege. V souzené věci tedy dohoda o výkonu pěstounské péče uzavřená dne 24. 4. 2013 mezi A. K. a Magistrátem města Most zanikla podle § 47c odst. 1 písm. d) ZSPOD ke dni 30. 1. 2016. Od tohoto data tak nebyly splněny zákonem stanovené podmínky pro nárok na státní příspěvek na výkon pěstounské péče ve smyslu § 47d odst. 1 zákona ZSOPD, jelikož tento je podmíněn trváním dohody výkonu pěstounské péče nebo správního rozhodnutí o úpravě a práv a povinností osoby pečující.
44. Pakliže správní orgán prvního stupně po zjištění, že ke dni 30. 1. 2016 zaniklo poručenství A. K., znovu posoudil nárok žalobce na státní příspěvek na výkon pěstounské péče za období od 30. 1. 2016 do roku 2020 včetně, postupoval zcela správně. Pokud následně dospěl k závěru, že žalobce pobíral státní příspěvek na výkon pěstounské péče neoprávněně v přezkoumávaném období i po ukončení dohody o výkonu pěstounské péče s paní A. K. a rozhodl ve smyslu s § 47d odst. 6 ZSOPD o povinnosti vrátit státní příspěvek za uvedené období, nelze takovému postupu nic vytknout a soud se s ním plně ztotožňuje.
45. S ohledem na výše uvedené soud uzavírá, že neshledal důvod pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí. Soud tudíž žalobu v mezích žalobních bodů vyhodnotil jako nedůvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. výrokem I. rozsudku zamítl.
46. Pro plnost soud uvádí, že pro nadbytečnost neprováděl žalobcem navržené důkazy rozhodnutími správního orgánu prvního stupně ze dne 23. 9. 2020, č. j. 287119/20/MO, č. j. 287118/20/MO, č. j. 287096/20/MO a č. j. 287101/20/MO, jimiž správní orgán ve Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

vztahu k A. K., rozhodl o zastavení řízení o přeplatku na dávce pěstounské péče - příspěvku na úhradu potřeb dítěte, rozhodnutími správního orgánu prvního stupně ze dne 8. 10. 2020, č. j. 3046461/20/MO, a č. j. 304863/20/MO, kterými rozhodl o obnovení výplaty dávek pěstounské péče A. K. a tiskovou zprávou Veřejného ochránce práv ze dne 17. 7. 2020, týkající se nezákonného odejmutí dávek pěstounské péče osobám, které měly do péče svěřeny děti předběžným opatřením soudu. Skutečnost, zda A. K. byly správním orgánem prvního stupně řádně vypláceny dávky pěstounské péče, s předmětem tohoto řízení totiž nesouvisí.

47. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud výrokem II. rozsudku ve smyslu § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch a žalovaný, jemuž nad rámec běžné úřední činnosti žádné náklady nevznikly, ani jejich náhradu nepožadoval, a soud tak vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 25. října 2022

Mgr. Václav Trajer v.r.
předseda senátu